

Oö- en nidologische mededelingen 1958-II en 1959

door

W. Ph. J. HELLEBREKERS

Vroege en late broedsels van de Fuut (*Podiceps cristatus*).

Op 23 april 1959 deed ik wederom onder Maasland tezamen met H. VAN DONGEN en C. REGENSBURG DE MOOY enkele waarnemingen aangaande het vroeg broeden van de Fuut (zie ook *Limosa* 32, p. 150). Wij zagen een zwemmend paar, waarvan het mannetje tenminste twee jongen op de rug droeg. Deze jongen waren duidelijk te zien; zij hadden nog een eitand op de snavel. Het eerste ei van dit paar zal dus omstreeks 20 maart zijn gelegd.

Op een andere plaats gleed bij onze nadering een broedende Fuut van het nest af, dat 2 eieren bleek te bevatten. De andere vogel van dit paar zwom in de nabijheid rond met tenminste één jong op de rug. Ook van dit paar zal dus het eerste ei omstreeks 20 maart zijn gelegd.

Het lijkt niet waarschijnlijk, dat de in 1958 en in dit jaar geconstateerde vroege broedgevallen een gevolg zijn van een abnormaal hoge luchttemperatuur in maart. In maart 1958 was de gemiddelde dagtemperatuur $2,3^{\circ}\text{C}$, d.i. $2,7^{\circ}\text{C}$ lager dan normaal. In maart 1959 was de gemiddelde dagtemperatuur met 7°C twee graden hoger dan normaal, maar toch nog ruim twee graden lager dan de gemiddelde dagtemperatuur in april, aan het eind van welke maand de broedtijd volgens de handboeken op zijn vroegst zou kunnen aanvangen.

Voor een zo aan het water aangepaste vogelsoort als de Fuut zou de temperatuur van het water een rol kunnen spelen. Hierover ontbreken mij evenwel gegevens. Het lijkt me echter aannemelijk, dat na de vorstperiode van februari—maart 1958 de gemiddelde temperatuur van het water lager zal zijn geweest dan normaal en in maart van dit jaar als gevolg van de zachte winter hoger. In 1958 kan dus een hoge temperatuur van het water niet de oorzaak zijn geweest van het vroege broeden. Dit jaar zou een hogere watertemperatuur de broedtijd vervroegd kunnen hebben.

Het kan zijn, dat de aanwezigheid van voldoende dekking voor de nestbouw in het betrokken gebied de Futen tot vroeg broeden stimuleert. De daar aanwezige smalle rietzomen worden namelijk niet gemaaid; er is dus steeds voldoende en geschikte dekking voorhanden. Een vergelijking over een aantal jaren met gebieden, waar de rietkragen wel worden gemaaid, zou mogelijk op dit punt uitsluitsel kunnen geven.

H. J. A. DE REUVER.

Op 7 september 1958 1 ad. + 1 klein juv. op het Ketelmeer.

A. B. H. WOLFF.

Op 4 oktober 1958 1 ad. + 2 kleine juv. bij Ankeveen.

H. NUYEN.

[Inderdaad zeer vroeg en laat, vooral het tweede geval. De Ned. Vogels vermeldt: „Van mei, somtijds van het eind van april, tot in september” (H.).]

Vroeg broedsel van de Wilde Eend (*Anas platyrhynchos*).

Op ± 10 februari 1959 1 ad. + 5 juv. Waal en Burg, Texel (Alkmaarder Courant, 11 febr.).

P. A. WARNDERS.

Groot legsel van de Wilde Eend (*Anas platyrhynchos*).

Op 26 april bij Wassenaar een nest met 18 eieren, ogenschijnlijk van één ♀.

HELLEBREKERS.

[De Ned. Vogels vermeldt: „Van maart, somtijds reeds vanaf februari” en „tot 11 of 12, soms nog meer tot 16 toe” (H.).]

Twee legfels van de Meerkoet (*Fulica atra*) in hetzelfde nest.

Op 18 april 1959 vond ik het nest van een Meerkoet met zeven eieren. Enige dagen later ging ik een kijkje nemen en bleken de eieren verdwenen te zijn.

Op 8 mei bevatte het nest weer acht eieren, op 18 mei weer verstoord. Komt dit meer voor?

M. DE JONG.

[Als algemene regel worden verstoorde nesten niet opnieuw gebruikt, zeker niet bij zangvogels, voor Rallidae lijkt mij de mogelijkheid minder uitgesloten (H.).]

Vijf-legfels van de Kleine Plevier (*Charadrius dubius*).

Op 12 mei 1959 vond ik een legfel met 5 eieren.

M. DE JONG.

[Bij de meeste Charadriidae en Scolopacidae komen af en toe 5-legfels voor; typisch is dat bij de Strandplevier (*Ch. alexandrinus*), die normaliter 3 eieren legt, in Nederland, voor zover mij bekend, nooit 4-legfels gevonden zijn, al vermeldt de Ned. Vogels „bij hoge uitzondering ook wel eens 4, terwijl in Engeland zelfs 5 zouden zijn voorgekomen” (H.).]

Roodborst (*Erythacus rubecula*) nestelt in een nestkastje.

Bij de nestkasten-contrôle in Voorst (bij Zutphen) bleek mij, dat 1 kast was bezet door een Roodborst met 6 eieren.

R. RENSE.

[Roodborsten kunnen op de meest vreemde plaatsen nestelen en deze nestplaats staat ook vermeld in de Ned. Vogels. Persoonlijk heb ik, hoewel honderden nestkasten door mij zijn geïnspecteerd, dit nooit gezien (H.).]

Korte mededelingen

Nogmaals het gedrag van op ijs neerstrijkende Wilde Eenden.

Het gedrag van op ijs neerstrijkende Wilde Eenden, door VAN DEN HOMBERGH (Limosa 32, p. 220) geconstateerd, werd door mij na enige dagen vorst waargenomen. Te Genk, provincie Limburg, België, de 19-1-'57 na een periode van vijf dagen vorst, nam ik te 16 uur een groep van 14 Wilde Eenden waar, die op het ijs met verrassende glijpartijen en buitelingen landden.